Η λαϊκή, η ταβέρνα, τα Χριστούγεννα και... ο Σεφέρης ή η θεματολογία των κειμένων στα εγχειρίδια διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας

Βασιλική Γιαννακού

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Vasgiannak@yahoo.gr

Abstract

This paper deals with the topics and the content of the texts which are included in the most widely used coursebooks of Modern Greek as a foreign language. It depicts the variety of thematic areas and also focuses on thematic deficiencies. Furthermore, it compares the frequency of particular topics which appear in coursebooks with the students' preferences and their learning expectations. Finally, the paper formulates conclusions and specific proposals about teaching Reading Comprehension through L2 texts and also about creating and reshaping text material of coursebooks of Modern Greek as a foreign language.

1. Εισαγωγή: Ο ρόλος των εγχειριδίων, της κατανόησης γραπτού λόγου και του κειμένου στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας

Τα εγχειρίδια, αποτελούν σημαντικά εργαλεία γλωσσικής κατάκτησης της ξένης γλώσσας (Tomlinson 2001: 67) και ταυτόχρονα συμβάλλουν στο γνωστικό, πολιτισμικό, ψυχολογικό και - σε ορισμένες περιπτώσεις- στον ηθικό και τον διαπροσωπικό εμπλουτισμό των μαθητών, διαμορφώνοντας ως ένα βαθμό την κοινωνική και την πολιτισμική ταυτότητά τους (Tomlinson 2001: 67, Kramsch 2000, Arikian 2008: 72). Κύρια, ωστόσο, χρησιμότητά τους παραμένει η συμβολή τους στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων και ιδιαίτερα της Κατανόησης Γραπτού Λόγου (ΚΓΛ), η οποία συνιστά ενεργή μαθησιακή διαδικασία και πολύτιμο διδακτικό εργαλείο και για τους δύο πόλους της διδακτικής πράξης, τόσο για τον δάσκαλο όσο και για τον μαθητή (Κοντός κ.ά. 2002). Οι Lynch & Hudson (1991) και ο Arkian (2008) θεωρούν την ΚΓΛ, εξαιρετικά σημαντική, ίσως την πιο σημαντική από τις τέσσερις δεξιότητες για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Πρόκειται για μια διαδικασία διαρκούς αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο

κείμενο και τον αναγνώστη, (Grellet 1981), η οποία προϋποθέτει και εμπλέκει μια ποικιλία δεξιοτήτων και οδηγεί στην ερμηνεία του κειμένου πέρα από το ίδιο, δηλαδή στη σχέση του με τον κόσμο (Nuttall 1982: 21-22).

Η σημασία της ΚΓΛ ενισχύεται και από τον αναβαθμισμένο ρόλο του κειμένου γενικά στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας. Ειδικότερα στα εγχειρίδια, το κείμενο έχει αντικαταστήσει -σύμφωνα με τις αρχές των νεότερων διδακτικών μεθόδων και κυρίως της Επικοινωνιακής- την πρόταση ως βάση ανάλυσης και διδασκαλίας της γλώσσας και πλέον αυτό εξοικειώνει τον μαθητή με τα φαινόμενα και τις μορφές της. Συνεπώς, έχει τοποθετηθεί στο κέντρο της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας και λειτουργεί ως πυρήνας των δραστηριοτήτων, αλλά και ως άξονας ανάπτυξης όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων, κυρίως όμως της ΚΓΛ. Τέλος, το κείμενο στα σύγχρονα εγχειρίδια συνδυάζει την ήδη υπάρχουσα γνώση με τη νέα, αναδιαμορφώνοντας συνεχώς τη σχέση του μαθητή με την ξένη γλώσσα και τον κόσμο (Nuttall 1982; Kramsch 2000; Wallace 2001).

2. Αρχές για την επιλογή κειμένων για ΚΓΛ στη Γ2

Η καταλληλότητα ενός κειμένου για την εξάσκηση της δεξιότητας της ΚΓΛ στην ξένη γλώσσα είναι συνάρτηση της ύπαρξης συγκεκριμένων χαρακτηριστικών, τα οποία ακολουθούν τις παρακάτω αρχές (Nuttall 1982: 25; Day 1994; Berardo 2006):

- α. *Αναγνωσιμότητα*: Σύμφωνα με αυτή την αρχή, το κείμενο πρέπει να διαθέτει λεξιλογική και γραμματική καταλληλότητα, συγκροτημένη εσωτερική οργάνωση, σωστό βαθμό δυσκολίας ανάλογα με το επίπεδο γλωσσικής κατάκτησης για το οποίο προορίζεται, καθώς και κατάλληλη έκταση και μορφή.
- β. *Εκμεταλλευσιμότητα*: Το κείμενο πρέπει να ενδείκνυται για την εξάσκηση στις γραμματικές μορφές, στην επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας, αλλά και για άλλες δραστηριότητες, όπως π.χ. σύγκριση των νέων πληροφοριών με τις ήδη γνωστές.
- γ. *Καταλληλότητα περιεχομένου*: Το κείμενο πρέπει να περιέχει νέο λεξιλόγιο, νέες, μη γνωστές πληροφορίες και ιδέες για τους φυσικούς ομιλητές της Γ2 και τον κόσμο γενικά, να παρέχει ανανεωμένα μαθησιακά κίνητρα στο μαθητή και να είναι κατάλληλο κοινωνικά και πολιτισμικά.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν να θεωρηθούν ως *αρχές επιλογής των κειμένων* που προορίζονται για διδακτικό υλικό της ΚΓΛ, αφού καθορίζουν αποφασιστικά τη μορφή και το περιεχόμενό τους.

3. Κριτήρια για την επιλογή του θέματος των κειμένων για ΚΓΛ στη Γ2

Η επιλογή ενός κειμένου για ΚΓΛ στη Γ2 πρέπει, επιπλέον, να ικανοποιεί τουλάχιστον έναν από τους δύο βασικούς στόχους της ανάγνωσης: την πληροφόρηση και/ή την

ευχαρίστηση. Συνεπώς, σημαντικό ρόλο παίζει η επιλογή του θέματος του κειμένου, η οποία καθορίζεται από τα ακόλουθα κριτήρια (Krashen 1981; Dubin 1986; Grellet 1981; Williams 1986; Davoudi 2005):

- α. *Προηγούμενη γνώση του θέματος*: διευκολύνει και εμβαθύνει τη διαδικασία της κατανόησης. Η γνώση μπορεί να 'οικοδομηθεί' κατά τη διδασκαλία της Γ2 τόσο με την ανάγνωση ενός θέματος σε βάθος όσο και με την παρουσίαση πολλών κειμένων με το ίδιο θέμα.
- β. *Ενδιαφέρον*: διακρίνεται σε *ατομικό* και *καταστασιακό* και είναι το στοιχείο που οδηγεί τον αναγνώστη σε σχέση αλληλεξάρτησης με το κείμενο και σχετίζεται άμεσα με τα κίνητρά του. Κατά τη διδασκαλία μπορεί να ενισχυθεί με την ποικιλία θεμάτων, καθώς και με ειδικές τεχνικές παρουσίασης.
- γ. *Πληροφοριακό περιεχόμενο*: σχετίζεται με την ποσότητα και την πυκνότητα των πληροφοριών και είναι απαραίτητο για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος και τη σύνδεση με την προηγούμενη γνώση.

Ειδικότερα, για την επιλογή κειμένων με στόχο την ένταξή τους στα εγχειρίδια της Γ2, πρέπει, επιπλέον, τα κείμενα να χαρακτηρίζονται από τα εξής:

- α. Να διαθέτουν τίτλο ο οποίος να αποκαλύπτει σε μεγάλο βαθμό το θέμα τους.
- β. Να συμβάλλουν στην εξέλιξη της γλωσσικής κατάρτησης και να δίνουν κίνητρα, για να εμπλακεί ο μαθητής ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία.
- γ. Να πληροφορούν τον μαθητή, καθώς και να του δημιουργούν συναισθήματα και να τον διασκεδάζουν.

Σύμφωνα με τους Carrell (1984), Williams (1986), Swan (2003) και Norton (2005) είναι δυνατό οι μαθητές να επιλέξουν τα θέματα των κειμένων που θα διδαχθούν ή και ολόκληρα κείμενα- για ΚΓΛ, πάντα, όμως, με την εποπτεία του διδάσκοντος.

Προκειμένου για την επιλογή των θεμάτων των κειμένων, είναι χρήσιμο οι διδάσκοντες, αλλά και οι συγγραφείς εγχειριδίων να συμβουλευθούν τα αναλυτικά προγράμματα, τα οποία, εκτός από τις κατευθύνσεις που δίνουν για τη διδασκαλία της γραμματικής, της συντακτικής δομής και των λειτουργιών της γλώσσας, προτείνουν και νοηματικούς-θεματικούς άξονες για την οργάνωση της διδασκαλίας του λεξιλογίου.

Στην παρούσα έρευνα η εξέταση του θεματικού περιεχομένου των εγχειριδίων στηρίχτηκε στο *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε Ενηλίκους για το Επίπεδο Επάρκειας* (Κοντός κ.ά 2002) και στο αντίστοιχο για το προχωρημένο επίπεδο (Ιακώβου & Μπέλλα 2004). Βασικές έννοιες-άξονες των θεμάτων θεωρούνται η *ύπαρξη*, η *κτήση*, ο *χώρος*, ο *χρόνος*, η *ποσότητα*, η *ποιότητα*, η *σκέψη*, η *συσχέτιση* και με βάση αυτές προτείνονται οι εξής θεματικές περιοχές:

- α. *Στοιχεία ταυτότητας* (οικογενειακή ζωή, διαμονή σε ένα τόπο, θρησκεία, ηλικία, επαγγελματική κατάσταση, εξωτερική εμφάνιση, χαρακτήρας).
- β. Κατοικία-διαμονή (το περιβάλλον, το σπίτι ως χώρος, οι εσωτερικοί χώροι, εργασίες και έξοδα σχετικές με την κατοικία, διαμονή μακριά από το σπίτι).

- γ. *Θέματα της καθημερινότητας* (καθημερινές συνήθειες, ύπνος).
- δ. *Εργασία* (τύποι εργασίας, οικονομικές απολαβές, εργασιακές σχέσεις, έλλειψη απασχόλησης, παροχή εργασίας, ασφάλιση, προϊόντα εργασίας, προσόντα, εργασιακοί ρόλοι).
- ε. *Ελεύθερος χρόνος* (σπορ, παιχνίδια, διασκέδαση, ΜΜΕ, αναγνώσματα, τέχνες και θεάματα).
- στ. *Ταξίδια-μετακινήσεις* (μέσα και συνθήκες μεταφοράς, προορισμοί, ταξιδιωτικές διατυπώσεις).
- ζ. *Διαπροσωπικές σχέσεις* (τύποι σχέσεων, προσκλήσεις, αλληλογραφία, οργανώσεις και όμιλοι).
- η. *Πολιτική* (πολιτικά πρόσωπα, εκλογική διαδικασία, διακυβέρνηση, πολιτειακά συστήματα, πολιτικά προβλήματα, αντιδράσεις).
- θ. *Οικονομία* (προϊόντα οικονομικών συναλλαγών, τρόποι οικονομικής συναλλαγής, οικονομικές πράξεις, οικονομικές υπηρεσίες, οικονομική κατάσταση).
- ι. *Κοινωνία* (δικαιοσύνη, αποφάσεις, δικαστικοί ρόλοι και λειτουργίες, κοινωνικά προβλήματα: εθιστικές ουσίες, οικονομική δυσπραγία, προσβολή ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ανισότητες, ρατσισμός, προστασία δικαιωμάτων).
- ια. *Υγεία και περίθαλψη* (μέρη του σώματος, σωματική κατάσταση, ατομική υγιεινή, αρρώστιες και ατυχήματα, περίθαλψη, θεραπείες, ιατρικές εξετάσεις, ιατρικές ενέργειες, ιατρικά όργανα, διατυπώσεις, άθληση).
- ιβ. *Εκπαίδευση* (τύπος εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, παρακολούθηση, εγχειρίδια, ερευνητικά μέσα, εξετάσεις, εγγραφές, εκπαιδευτικό προσωπικό).
- ιγ. *Αγορές* (εμπορική κίνηση, πρόσωπα της αγοράς, καταναλωτικά αγαθά, χαρακτηριστικά και αξία προϊόντων, τρόποι πληρωμής, ποιότητα προϊόντων).
- ιδ. *Διατροφή* (οδηγίες μαγειρικής, σκεύη, διατροφικές συνήθειες, τρόφιμα, ποτά, διατροφικά συστήματα, διατροφικά συστατικά, διεργασίες, γεύσεις, προβλήματα, η εστίαση στο εστιατόριο).
- ιε. *Υπηρεσίες* (ταχυδρομικές υπηρεσίες, τηλεπικοινωνίες, τραπεζικές συναλλαγές, νέες τεχνολογίες).
- ιστ. *Τοποθεσίες -Μέρη-Αξιοθέατα* (δημόσιοι χώροι, τοποθεσίες, αξιοθέατα).
- ιζ. *Γλώσσα* (γενικές έννοιες, προφορική και γραπτή παραγωγή, γραμματική, επεξεργασία λόγου).
- ιη. *Οικολογία* (κλίμα, γεωφυσικό περιβάλλον, χλωρίδα και πανίδα, προβλήματα και λύσεις, οργανώσεις).

Επιπλέον, στα εγχειρίδια διδασκαλίας της Ελληνικής ως ξένης -όπως και στα αντίστοιχα των ξένων γλωσσών (Arkian 2008)- απαντούν κείμενα και από τις παρακάτω Θεματικές Περιοχές:

- α. *Βιογραφίες* (κείμενα για τη ζωή και το έργο ατόμων ή ομάδων, π.χ. «*Νέα Ελληνικά για μετανάστες, ... και ξένους*», επίπεδο Γ, σ. 208-211: σύντομες βιογραφίες του Γ. Σεφέρη, Οδ. Ελύτη, Κ. Καβάφη, «*Συνεχίζοντας*», βιογραφίες της Μαρίας Κάλλας (σ. 166) της Μελίνας Μερκούρη (169) του Μίκη Θεοδωράκη (σ.112), κλπ.).

- β. *Διανοητικές και ψυχολογικές διαδικασίες* (όνειρα, φαντασία, συναισθήματα, π.χ. «Συνεχίζοντας», σ. 34 απόσπασμα από το διήγημα του Περικλή Σφυρίδη 'Ο πρώτος έρωτας').
- γ. *Παράδοση και Ιστορία* (κοινωνικές και ιστορικές εμπειρίες που συνδέουν παλαιότερες εποχές με το σήμερα, π.χ. στο «Περισσότερα Ελληνικά», σ. 36 'Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους', στο «Πλουτίζω τα Ελληνικά μου», σ. 30-31 'Η Ιστορία της ελληνικής γλώσσας', στο «Επικοινωνήστε Ελληνικά», τεύχος 3 σ. 126 'Η βυζαντινή αυτοκρατορία').
- δ. *Λογοτεχνία και αφηγηματική χρήση της γλώσσας* (π.χ. στο «Ανακαλύπτοντας το κείμενο», σ. 10 'Ο καπετάν Μιχάλης' Του Ν. Καζαντζάκη και σ. 7-8 το κείμενο 'Πώς μεταμορφώθηκε η ζωή μου').

4. Παρατηρήσεις για την παρουσία των Θεματικών Περιοχών στα εγχειρίδια

Στην παρούσα έρευνα εξετάστηκαν 15 εγχειρίδια της Νέας Ελληνικής ως ξένης, προκειμένου να καταγραφεί το εύρος κατανομής των Θεματικών Περιοχών και η συχνότητα εμφάνισής τους σε αυτά. Επιλέγησαν εγχειρίδια και από τα τρία επίπεδα γλωσσικής κατάκτησης (τρία εγχειρίδια από το αρχάριο επίπεδο, επτά από το μέσο, και πέντε από το προχωρημένο), τα οποία έχουν εκδοθεί μετά το 1990 (λόγω της στροφής προς την επικοινωνιακή προσέγγιση στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας, αλλά και της ποσοτικής και ποιοτικής αλλαγής στο κοινό που έχει στόχο την εκμάθηση της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας), περιέχουν κείμενα με έκταση τουλάχιστον 150 λέξεων και χρησιμοποιούνται συχνά στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Από το σύνολο των Θεματικών Περιοχών (22), 2 εγχειρίδια καλύπτουν το 77,27% (17 Θ.Π.), 3 καλύπτουν το 68,18% (15 Θ.Π.), 2 το 54,55% (12 Θ.Π.), 1 εγχειρίδιο καλύπτει το 45,45% (10 Θ.Π.), 1 καλύπτει το 40,91% (9 Θ.Π.), 1 το 36,36% (8 Θ.Π.) και επίσης 1 το 22,73% (5 Θ.Π.).

Η συχνότητα εμφάνισης των Θεματικών Περιοχών στα διδακτικά εγχειρίδια της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας φαίνεται στον *Πίνακα 1*, με αριθμητική απεικόνιση (πόσες φορές αναφέρονται στα εγχειρίδια θέματα από κάθε Θ.Π.) και με ποσοστιαία αναλογία επί τοις εκατό (τι μέρος καταλαμβάνει κάθε Θ.Π. στο σύνολο των εγχειριδίων) στο *Σχήμα 1* φαίνεται η κάλυψη με γραφική παράσταση.

Επιπλέον, στα πλαίσια των Θ.Π. καταγράφονται τα επιμέρους θέματα που εμφανίζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα παρουσίας στα εγχειρίδια (*Πίνακας 2*).

Πίνακας 1.

Συχνότητα εμφάνισης Θεματικών Περιοχών στα εγχειρίδια

	Θεματική περιοχή (ΘΠ)	Συχνότητα εμφάνισης ΘΠ στο σύνολο των εγχειριδίων	Ποσοστό εμφάνισης ΘΠ στο σύνολο των εγχειριδίων επί τοις %
1	Υγεία	10	45,45
2	Οικολογία -Γεωγραφία	10	45,45
3	Εργασία	9	40,91
4	Καθημερινότητα, ελεύθερος χρόνος	9	40,91
5	Ταξίδια, προορισμοί	9	40,91
6	Παράδοση - πολιτισμός	8	36,36
7	Κοινωνικά προβλήματα	8	36,36
8	Βιογραφικά κείμενα	7	31,82
9	Οικογενειακή ζωή	7	31,82
10	Διατροφή	6	27,27
11	Αθλητισμός	6	27,27
12	Αγορές	6	27,27
13	Ψυχαγωγία-Διασκέδαση	6	27,27
14	Γλώσσα -Λογοτεχνία	6	27,27
15	Εκπαίδευση	5	22,73
16	Κατοικία	5	22,73
17	Τέχνες	5	22,73
18	Τεχνολογία -Επιστήμη	5	22,73
19	Ιστορία	3	13,64
20	Πολιτική	3	13,64
21	Οικονομία	2	9,09
22	Συναίσθηματα, ψυχολογικές διαδικασίες	1	4,55

Σχήμα 1

Πίνακας 2.

Συχνότητα εμφάνισης επιμέρους θεμάτων στα εγχειρίδια

	Θεματική περιοχή	Επιμέρους θέματα	Συχνότητα παρουσίασης αριθμητικά στο σύνολο των
1	Οικολογία	Ρύπανση αέρα, υδάτων, εδάφους	13
2	Κοινωνικά προβλήματα	Ανεργία	11
2	Ταξίδια -διακοπές	Σχέδια -Προτάσεις για διακοπές και ταξίδια Κράτηση εισιτηρίων για ταξίδι	11 5
3	Αγορές	Λαϊκή αγορά / Σούπερ μάρκετ	9
4	Καθημερινότητα	Αναζήτηση σπιτιού για ενοικίαση Ταχυδρομείο	8 5
5	Διατροφή	Μαγειρική	8
6	Τέχνη	Η ελληνική μουσική	7
7	Προορισμοί	Θεσσαλονίκη	7
8	Διασκέδαση-ψυχαγωγία	Ταβέρνα-εστιατόριο-ουζερί	5
9	Εργασία	Συνέντευξη για δουλειά	5
10	Εκπαίδευση	Εισαγωγικές εξετάσεις	5
11	Γιορτές-έθιμα	Πάσχα / Χριστούγεννα	5
12	Τεχνολογία	Κινητό	5

5. Παρατηρήσεις για τα θέματα των κειμένων από την εξέταση των εγχειριδίων

Σχετικά με τις αρχές και τα κριτήρια επιλογής των κειμένων, προκύπτουν τα εξής:

- α. Η *Αναγνωσιμότητα* τηρείται σχεδόν απόλυτα. Αυτό σημαίνει ότι τα κείμενα των διδακτικών εγχειριδίων διαθέτουν την έκταση, τις γραμματικοσυντακτικές δομές, το λεξιλόγιο και το βαθμό δυσκολίας που αντιστοιχεί στο επίπεδο γλωσσομάθειας που απευθύνονται.
- β. Η *Εκμεταλλευσιμότητα* τηρείται σε μεγάλο βαθμό, ωστόσο υπάρχουν περιπτώσεις που τα κείμενα δεν συνδέονται με τις δραστηριότητες που ακολουθούν (π.χ. στο «Πλουτίζω τα Ελληνικά μου», στο οποίο η σχέση των κειμένων με τις δραστηριότητες που ακολουθούν περιορίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε έναν μικρό αριθμό ερωτήσεων κατανόησης).
- γ. Η *Καταλληλότητα του Περιεχομένου* αναφέρεται κυρίως στην παρουσίαση νέου χρήσιμου λεξιλογίου και σε πληροφορίες για τη ζωή και τις απόψεις των φυσικών ομιλητών της Γ2 και λιγότερο στην πρόθεση να δοθούν νέα κίνητρα στους μαθητές. Από τα κείμενα δεν προκύπτουν σημαντικά προβλήματα κοινωνικοπολιτισμικού τύπου (π.χ. ίσως φανεί παράξενο σε κάποιους μαθητές το κείμενο στη σ. 10 του εγχειριδίου «Συνεχίζοντας», όπου ένα ζευγάρι συζύγων διαπληκτίζεται παρουσία ενός φίλου).
- δ. Η *Προηγούμενη Γνώση* του θέματος χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό ως κριτήριο επιλογής των κειμένων, αφού στα περισσότερα κείμενα το θέμα είναι γνωστό και οικείο στον μαθητή. Ορισμένα, μάλιστα, εγχειρίδια επιδιώκουν τη δημιουργία ή την ενίσχυση της Προηγούμενης Γνώσης με την παρουσίαση περισσότερων του ενός κειμένων για το ίδιο θέμα (π.χ. το εγχειρίδιο «Ακολουθώντας το Κείμενο», το οποίο δεν έχει ένα μεμονωμένο κείμενο, αλλά σειρά κειμένων για κάθε Θ.Π.).
- ε. Τέλος, τα κείμενα δεν διαθέτουν πάντα επαρκές *Πληροφοριακό Περιεχόμενο*, ενώ ο παράγοντας *Ενδιαφέρον* δεν φαίνεται να είναι σε όλες τις περιπτώσεις στόχος των συγγραφέων των εγχειριδίων, αφού σε πολλά από αυτά τα θέματα των κειμένων ταυτίζονται (βλ. πίνακα 2).

Στη θεματολογία των εγχειριδίων της διδασκαλίας της Ν. Ελληνικής ως ξένης αξίζει να επισημανθούν τα εξής:

- α. Υπάρχουν παρόμοια ή και ταυτόσημα θέματα, με πρώτα σε συχνότητα τον διάλογο στη λαϊκή αγορά, το φαγητό στην ταβέρνα, τη ρύπανση του αέρα, το ρεμπέτικο και τη Θεσσαλονίκη. Σαφώς, τα θέματα αυτά προσφέρονται για τη δραστηριότητα της ανάγνωσης, αφού παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον. Για παράδειγμα, η συχνή παρουσία κειμένων για τη Θεσσαλονίκη, οφείλεται προφανώς στο ότι η πόλη είναι πλούσια σε ιστορία και αξιοθέατα, έχει έντονη παρουσία στην πνευματική ζωή και παράλληλα, είναι κατάλληλη και για αναψυχή. Συνεπώς, υπάρχει η δυνατότητα να παρουσιάζουν θεματική ποικιλία τα κείμενα που αναφέρονται σε αυτήν.

- β. Θέματα που είναι ενδιαφέροντα για τους μαθητές, όπως η διατροφή, η οικογένεια, η κατοικία, παρουσιάζονται με την ίδια οπτική (π.χ. γίνεται αναφορά μόνο στην ενοικίαση και όχι στην αγορά σπιτιού). Συνεπώς, υπάρχει περιθώριο επέκτασης και εμπλουτισμού των Θ.Π.
- γ. Ο σύγχρονος προβληματισμός αποτελεί βασικό άξονα της θεματολογίας των εγχειριδίων (π.χ. οικολογικά και κοινωνικά προβλήματα), σε σημείο, όμως, που σε ορισμένα εγχειρίδια στερεί το στοιχείο της διασκέδασης, επομένως και της ευχαρίστησης που προέρχεται από την ανάγνωση. Χαρακτηριστικό είναι ότι στα εγχειρίδια που εκδόθηκαν πριν από το 2000 υπερισχύουν τα θέματα που σχετίζονται με την οικογένεια, την κοινωνική ζωή και την παράδοση (π.χ. «Ελληνική Γλώσσα» του Γ. Μπαμπινιώτη), ενώ τα νεότερα εγχειρίδια φορτίζονται με προβληματισμούς όπως η δυσκολία εύρεσης εργασίας και το θέμα της ανεργίας, ακόμα κι αν απευθύνονται σε μαθητές του αρχαρίου επιπέδου (π.χ. «Ελληνικά Α'»).
- δ. Στα περισσότερα εγχειρίδια βασικό χαρακτηριστικό στην επεξεργασία των θεμάτων αποτελεί η εξιδανίκευση κοινωνικών σχέσεων και καταστάσεων (π.χ. η ελληνική οικογένεια παρουσιάζεται χωρίς συγκρούσεις ή τα ταξίδια είναι ιδανικά, χωρίς προβλήματα στη μετακίνηση και/ή τη διαμονή), γεγονός που αφενός δεν ευνοεί την κοινωνική συνειδητοποίηση και αφετέρου δεν προάγει την επικοινωνιακή δεξιότητα των μαθητών σε δυσάρεστες περιστάσεις επικοινωνίας. Εξιδανίκευση παρατηρείται και στο θέμα της παρουσίας των μεταναστών, οι οποίοι εμφανίζονται πλήρως ενταγμένοι στη μεσαία αστική τάξη, που είναι, άλλωστε, και η μοναδική κοινωνική τάξη που παρατηρείται στα εγχειρίδια.
- ε. Αρκετές είναι οι πληροφορίες πολιτισμικού περιεχομένου (τόποι, έθιμα, γιορτές, δραστηριότητες), αλλά χωρίς την ανάλογη υποστήριξη από εποπτικό υλικό. Οι περισσότερες αφορούν την αρχαία Ελλάδα και δεν συνδέονται με την σύγχρονη (π.χ. «Επικοινωνήστε Ελληνικά 2» «Οι θεοί των αρχαίων Ελλήνων», σ.102). Επιπλέον, στα περισσότερα εγχειρίδια δεν υπάρχουν αναφορές στη λαϊκή παράδοση, ενώ σε άλλα είναι επιφανειακές (π.χ. «Επικοινωνήστε Ελληνικά 3» σ. 18-21, στο κείμενο για το γάμο μπορούσε να γίνεται πιο αδρή παρουσίαση των εθίμων, να υπάρχουν εικόνες και δραστηριότητες ανταλλαγής συνηθειών και εμπειριών πάνω στο θέμα αυτό).
- στ. Οι τίτλοι των θεμάτων αποκαλύπτουν ότι το στοιχείο της πρωτοτυπίας είναι παρόν σε αρκετά εγχειρίδια: *‘Το κουβέρ και η ιστορία του’*, *‘Η ιστορία του ελληνικού καφέ’*, *‘Δώρα βάσει Savoir vivre’*, *‘Νεοκλασικά κτήρια στην Αθήνα’*, *‘Ο πικάντικος μεζές σπάει... τον πάγο’*. Ωστόσο, ο βαθμός της παρουσίας του είναι σχετικά μικρός, αφού υπερτερεί η επανάληψη παρόμοιων θεμάτων.
- ζ. Αρκετά θέματα κειμένων παρέχουν πλούσιο και χρήσιμο πληροφοριακό περιεχόμενο: *‘Τα μουσεία της Αθήνας’*, *‘Χρήσιμες συμβουλές για πρώτες βοήθειες’*, *‘Πώς να κόψετε το κάπνισμα’*, *‘Τι είναι τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών’*, συνεπώς παρουσιάζουν αυξημένο τον παράγοντα *Ενδιαφέρον*.
- η. Εντύπωση κάνει η ύπαρξη κειμένων με απροσδόκητο περιεχόμενο, που υποστηρίζει την αντίθετη από τη συνηθισμένη άποψη σε κάποιο ζήτημα (π.χ. *‘Παραδόσεις με μέτρο για καλή υγεία’*, *‘Το αλκοόλ σώζει ζωές’*, κ.ά).

- θ. Ορισμένα θέματα παρουσιάζουν μικρή συχνότητα εμφάνισης (Α.Μ.Ε.Α, συναισθήματα, ψυχολογικές διαδικασίες, βιογραφίες). Σχετικά με τις βιογραφίες γυναικών, τα εγχειρίδια δείχνουν σαφή έως και αποκλειστική προτίμηση σε πρόσωπα που προέρχονται από το χώρο του Κινηματογράφου και της Μουσικής (Γεωργία Βασιλειάδου, Έλλη Λαμπέτη, Αλίκη Βουγιουκλάκη, Τζένη Καρέζη, Ρένα Βλαχοπούλου, Μαρία Κάλλας). Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι πολλά εγχειρίδια έχουν ξεχωριστή ενότητα για τη θέση της γυναίκας και την ισότητα των δύο φύλων, αλλά υπάρχουν και κείμενα, στα οποία διακρίνονται παραδοσιακοί ρόλοι του άντρα και της γυναίκας (π.χ. ο πρώτος εργαζόμενος έξω από το σπίτι, η δεύτερη υπεύθυνη για τη φροντίδα των παιδιών).
- ι. Τα θέματα παρουσιάζονται με αυτοτέλεια σε κάθε κείμενο και όχι σε συνέχειες και, όπου υπάρχουν πρόσωπα, δεν είναι τα ίδια (εξαίρεση αποτελεί το εγχειρίδιο «Ελληνικά Α΄»).
- ια. Στα περισσότερα εγχειρίδια τα κείμενα εστιάζουν στην παρουσίαση των γραμματικών φαινομένων και τοποθετούν σε δευτερεύουσα θέση τους παράγοντες *Ενδιαφέρον* και *Πληροφοριακό Περιεχόμενο*.
- ιβ. Τέλος, τα κείμενα στην πλειονότητά τους αντανakλούν χρήσεις του γραπτού λόγου και δεν αποτελούν υλικά ανάγνωσης που απαντούν στην καθημερινή ζωή.

6. Οι προτιμήσεις των μαθητών στις θεματικές περιοχές

Όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι σημαντικό τα κείμενα που περιλαμβάνονται στα εγχειρίδια να επιλέγονται με βάση συγκεκριμένες αρχές και να διαθέτουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, καθώς και να συμβαδίζουν με τις κατευθύνσεις που δίνουν τα αναλυτικά προγράμματα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει να ελεγχθεί κατά πόσο τα θέματα των κειμένων που περιέχονται στα εγχειρίδια διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις των μαθητών. Για το σκοπό αυτό διεξήχθη η έρευνα που παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Κύριος στόχος της έρευνας ήταν ο εντοπισμός των Θεματικών Περιοχών που ενδιαφέρουν τους μαθητές, ώστε να καταρτιστεί ο κατάλογος των δέκα επικρατέστερων σύμφωνα με τις δικές τους προτιμήσεις και να συγκριθεί με τη συχνότητα της εμφάνισης τους στα εγχειρίδια.

Δευτερεύοντες στόχοι ήταν: α) η διερεύνηση των προσδοκιών που έχουν οι μαθητές σχετικά με τους τίτλους των κειμένων και β) η ανίχνευση της στάσης τους απέναντι στα κείμενα που δίνονται από τον διδάσκοντα και σε εκείνα που περιέχονται στα διδακτικά εγχειρίδια.

Αποδέκτες της έρευνας ήταν 88 μαθητές, οι οποίοι προέρχονταν από 6 τμήματα του Διδασκαλείου της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών (δύο από κάθε επίπεδο Ελληνομάθειας). Η αριθμητική και ποσοστιαία αναλογία για τα τρία

επίπεδα Ελληνομάθειας ήταν 31 μαθητές (35,2%) από το αρχάριο επίπεδο, 35 (39,8%) από το μέσο και 22 (25%) από το προχωρημένο. Ήταν όλοι ενήλικες, από 18 έως 45 ετών, από χώρες τεσσάρων ηπείρων (Ευρώπη, Ασία, Αμερική, Αφρική), με μητρική γλώσσα διαφορετική από την Ελληνική. Η έρευνα διεξήχθη στα τέλη Ιανουαρίου του 2011, ενώ οι μαθητές φοιτούσαν στα τμήματα εκμάθησης της Ελληνικής από τον Οκτώβριο του 2010. Από τα 88 υποκείμενα της έρευνας 52 ήταν γυναίκες και 36 άντρες (ποσοστό 59,1% και 40,9% αντίστοιχα). Το φύλο καταγράφηκε, ωστόσο δεν εξετάστηκαν οι προτιμήσεις με βάση αυτό για τρεις λόγους:

- α. Τα εγχειρίδια δεν μπορούν να διακριθούν σε «γυναικεία» και «αντρικά», όπως επίσης, και τα τμήματα εκμάθησης δεν μπορούν να αποτελούνται από μαθητές ενός μόνο φύλου.
- β. Το θέμα του συσχετισμού του φύλου και των προτιμήσεων στα θέματα ανάγνωσης κειμένων μπορεί να αποτελέσει από μόνο του μία ξεχωριστή έρευνα από κοινωνιολογιστική ή/και από παιδαγωγική πλευρά.
- γ. Η αριθμητική αναλογία ανδρών και γυναικών θεωρήθηκε ότι μπορούσε να δώσει αποτελέσματα που αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα, αφού είναι και η συνήθης σε μία τάξη εκμάθησης ελληνικών, τουλάχιστον για το χώρο που πραγματοποιήθηκε η έρευνα.

Ο τρόπος συλλογής των δεδομένων ήταν ένα ερωτηματολόγιο με 9 ερωτήματα (εκτός των ερωτημάτων που αφορούν τα προσωπικά στοιχεία). Με τα ερωτήματα έγινε προσπάθεια να ανιχνευτεί τι είδους ασχολίες, ενδιαφέροντα και αναγνώσματα έχουν οι μαθητές στον ελεύθερο χρόνο τους, στη μητρική τους γλώσσα και αν ισχύουν τα αντίστοιχα για την Ελληνική, έτσι ώστε να είμαστε βέβαιοι ότι οι επιλογές των Θ.Π. δεν είναι τυχαίες, αλλά ότι σχετίζονται με το επάγγελμα, τις σπουδές των μαθητών, με δραστηριότητες της καθημερινής ζωής τους ή με γενικότερες επιλογές τους. Επιπλέον, κάποια ερωτήματα τους ζητούσαν να δηλώσουν την προτίμησή τους σε ζητήματα της σύγχρονης εποχής ή παλαιότερων εποχών. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνάς μας προέκυψαν από το ερώτημα που περιείχε 22 επιλογές που αντιστοιχούν στις Θεματικές Περιοχές που αναφέρθηκαν παραπάνω (βλ. κεφ. 3). Επιπλέον, υπήρχε ένα ερώτημα για το τι προσδοκούν οι μαθητές από τον τίτλο των κειμένων, καθώς επίσης, και ένα ερώτημα για το αν οι μαθητές επιθυμούν τα κείμενα που διδάσκονται να περιέχονται σε κάποιο εγχειρίδιο ή αντίθετα περιμένουν να τα εντοπίσει και να τα επεξεργαστεί ο διδάσκων.

Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν ανώνυμα. Οι μαθητές κλήθηκαν να επιλέξουν τις δέκα ενότητες που τους ενδιαφέρουν περισσότερο ως θέματα κειμένων για την ΚΓΛ. Δόθηκε χρόνος να συμπληρώσουν οι μαθητές το ερωτηματολόγιο στην τάξη, ώστε να μην δεχθούν οποιοσδήποτε επιρροές.

Οι δέκα πιο ενδιαφέρουσες για τους μαθητές Θεματικές Περιοχές, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας καταγράφονται στον Πίνακα 3.

Πίνακας 3.

Προτιμήσεις μαθητών σχετικά με τις Θεματικές Περιοχές

	Θεματική περιοχή (ΘΠ)	Αριθμός μαθητών που επέλεξαν τη ΘΠ	Ποσοστό μαθητών που επέλεξαν τη ΘΠ (%)
1	Ταξίδια - Προορισμοί	61	69,32
2	Παράδοση	53	60,23
3	Συναισθήματα	53	60,23
4	Υγεία	50	56,82
5	Ιστορία	50	56,82
6	Τέχνες (θέατρο, σινεμά, χορός, μουσική, κ.λπ.)	45	51,14
7	Γλώσσα	44	50,00
8	Διατροφή	42	47,73
9	Βιογραφικά κείμενα	41	46,59
10	Οικογενειακή ζωή	40	45,45
11	Καθημερινότητα	40	45,45
12	Κατοικία	39	44,32
13	Εκπαίδευση	38	43,18
14	Εργασία	37	42,05
15	Διασκέδαση -Ψυχαγωγία	36	40,91
16	Κοινωνικά προβλήματα	30	34,09
17	Τεχνολογία	28	31,82
18	Οικολογία - Γεωγραφία	25	28,41
19	Αθλητισμός	25	28,41
20	Αγορές	25	28,41
21	Οικονομία	17	19,32
22	Πολιτική	13	14,77

Ο Πίνακας 4 παραθέτει σε δύο στήλες τις προτιμήσεις των μαθητών στις Θ.Π. (Πίνακας 3) και τις αντίστοιχες επιλογές των εγχειριδίων (Πίνακας 1), ενώ στα Σχήματα 1 και 2 απεικονίζεται η σύγκριση αυτή με γραφικές παραστάσεις:

Από την άμεση σύγκριση προκύπτει ότι υπάρχουν ομοιότητες, αλλά και σημαντικές διαφορές.

Πίνακας 4.

Σύγκριση της σειράς προτίμησης των Θ.Π. από τους μαθητές και της σειράς συχνότητας εμφάνισης των Θ.Π. στα εγχειρίδια

	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ
1	Ταξίδια - Προορισμοί	Υγεία
2	Παράδοση - Πολιτισμός	Οικολογία - Γεωγραφία
3	Συναισθήματα	Εργασία
4	Υγεία	Καθημερινότητα - Ελεύθερος χρόνος
5	Ιστορία	Ταξίδια, προορισμοί
6	Τέχνες (θέατρο, σινεμά, χορός, μουσική, κ.λπ.)	Παράδοση - πολιτισμός
7	Γλώσσα - Λογοτεχνία	Κοινωνικά προβλήματα
8	Διατροφή	Βιογραφικά κείμενα και περιγραφές ανθρώπων
9	Βιογραφικά κείμενα και περιγραφές ανθρώπων	Οικογενειακή ζωή
10	Οικογενειακή ζωή	Διατροφή
11	Καθημερινότητα - Ελεύθερος χρόνος	Αθλητισμός
12	Κατοικία	Αγορές
13	Εκπαίδευση	Διασκέδαση-Ψυχαγωγία
14	Εργασία	Γλώσσα - Λογοτεχνία
15	Διασκέδαση -Ψυχαγωγία	Εκπαίδευση
16	Κοινωνικά προβλήματα	Κατοικία
17	Τεχνολογία - Επιστήμη	Τέχνες
18	Οικολογία - Γεωγραφία	Τεχνολογία -Επιστήμη
19	Αγορές	Ιστορία
20	Αθλητισμός	Πολιτική
21	Οικονομία	Οικονομία
22	Πολιτική	Συναισθήματα

Σχήμα 2

Σχήμα 3

Τα ταξίδια, η παράδοση και η υγεία βρίσκονται σε υψηλές θέσεις στην επιλογή τόσο από την πλευρά των εγχειριδίων όσο και από την πλευρά των μαθητών. Η διατροφή, η οικογενειακή ζωή, η γλώσσα, η εκπαίδευση και τα βιογραφικά κείμενα είναι και στους δύο πίνακες στη μέση των προτιμήσεων. Κοντινές είναι οι θέσεις κατάταξης για τις Θ.Π. ‘Διασκέδαση-Ψυχαγωγία’, ‘Καθημερινότητα-Ελεύθερος χρόνος’, ‘Αθλητισμός’, ‘Αγορές’, ‘Κατοικία’, ‘Εκπαίδευση’. Η ‘Οικονομία’ και η ‘Πολιτική’ βρίσκονται στις χαμηλότερες θέσεις και στους δύο καταλόγους.

Ανάμεσα στην επιλογή των θεματικών περιοχών από τα διδακτικά εγχειρίδια και στις προτιμήσεις των μαθητών παρατηρούνται και σημαντικές διαφορές. Πιο συγκεκριμένα, η θεματική περιοχή ‘Συναισθήματα’ κατέχει την 9η θέση στη συχνότητα εμφάνισης στα εγχειρίδια, ενώ η ‘Ιστορία’ την 7η. Οι μαθητές αντίστοιχα τις τοποθετούν στη 2η και την 3η θέση των προτιμήσεών τους. Οι θεματικές περιοχές ‘Εργασία’, και ‘Οικολογία’ εμφανίζονται στην 2η θέση, ενώ στις προτιμήσεις των μαθητών βρίσκονται στην 11η και τη 15η θέση αντίστοιχα.

Η υψηλή θέση προτίμησης των κειμένων που αναφέρονται σε συναισθήματα, ιστορία, παράδοση και βιογραφία αποδεικνύει ότι οι μαθητές ενδιαφέρονται περισσότερο για κείμενα με ανθρωπιστικό και όχι με τεχνοκρατικό περιεχόμενο, δηλαδή για κείμενα που αναφέρονται στην εσωτερική τους διάσταση, για αυτά που τους πληροφορούν για τον κόσμο και για όσα συμβάλλουν στην προσέγγιση διαφορετικών απόψεων και πολιτισμών. Ο πίνακας που ακολουθεί μας δίνει την εικόνα σχετικά με την προτίμηση αυτή ανά επίπεδο γλωσσομάθειας.

Πίνακας 5.

Προτιμήσεις Θεματικών Περιοχών ανά επίπεδο γλωσσομάθειας

α. Θεματικές περιοχές με υψηλή θέση στις προτιμήσεις των μαθητών

Θεματική Περιοχή	Σύνολο μαθητών που επέλεξε την Θ.Π.	Αρχάριοι	Μέσοι	Προχωρημένοι
Παράδοση	53 60,23%	16 18,2%	18 20,5%	19 21,6%
Συναισθήματα	53 60,23%	14 15,9%	20 22,7%	19 21,6%
Ιστορία	50 56,82%	12 13,6%	18 20,5%	20 22,7%
Βιογραφία	41 46,59%	7 8%	16 18,2%	18 20,5%

β. Θεματικές περιοχές με χαμηλή θέση στις προτιμήσεις των μαθητών

Θεματική Περιοχή	Σύνολο μαθητών που επέλεξε την Θ.Π.	Αρχάριοι	Μέσοι	Προχωρημένοι
Τεχνολογία	28 31,82%	11 12,5%	12 13,6%	5 5,7%
Οικονομία	17 19,32%	3 3,4%	8 9,1%	6 6,8%
Πολιτική	13 14,77%	2 2,3%	5 5,7%	6 6,8%

Από τον πίνακα φαίνεται ότι η *‘Ιστορία’* είναι πρώτη στις προτιμήσεις των προχωρημένων, τα *‘Συναισθήματα’* είναι η πρώτη προτίμηση των μαθητών του μέσου επιπέδου, ενώ η *‘Παράδοση’* ήταν η Θ.Π. που επέλεξαν οι περισσότεροι αρχάριοι μαθητές. Στις Θ.Π. που τοποθετήθηκαν σε χαμηλή θέση προτίμησης παρατηρείται μικρότερο ενδιαφέρον στο αρχάριο και στο προχωρημένο επίπεδο και υψηλότερο στο μέσο. Με άλλα λόγια, οι μαθητές όταν βρίσκονται στα αρχικά στάδια της εκμάθησης της Ελληνικής, αλλά και στα υψηλά δεν ενδιαφέρονται για τεχνοκρατικού τύπου κείμενα. Ωστόσο, παρατηρείται μία μικρή αύξηση ενδιαφέροντος στο μεσαίο επίπεδο, γεγονός που ερμηνεύεται και από την ανάγκη των μαθητών να πλουτίσουν το λεξιλόγιό τους ακόμη και στους τομείς της *‘Τεχνολογίας’*, της *‘Οικονομίας’* και της *‘Πολιτικής’*.

Η χαμηλή προτίμηση για τα ζητήματα της καθημερινότητας αποκαλύπτει επιπλέον ότι η ρουτίνα της πραγματικής ζωής δεν τους ευχαριστεί ιδιαίτερα ως θέμα ανάγνωσης. Με το σκεπτικό αυτό πιθανόν, τοποθετούν σε χαμηλή θέση και τη Θ.Π. *‘Αγορές’*, η οποία σχετίζεται με καθημερινές δραστηριότητες και συναλλαγές, πράγμα που πρέπει να υπογραμμιστεί ιδιαίτερα, δεδομένου ότι το θέμα τη λαϊκής αγοράς παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή συχνότητα εμφάνισης στα εγχειρίδια. Ο Πίνακας 6 δείχνει την αριθμητική και ποσοτική διάσταση ανάμεσα στην Θ.Π. *‘Αγορές’*, που αποτελεί στοιχείο της καθημερινής ζωής και της Θ.Π. *‘Ταξίδια-Προορισμοί’*, η οποία σχετίζεται με επιθυμίες, όνειρα, αναμνήσεις και συναισθήματα και αποτελεί έξοδο από την καθημερινότητα. Παρατηρούμε ότι και στους αρχάριους η Θ.Π. *‘Αγορές’*, βρίσκεται σε χαμηλή θέση προτίμησης και όχι μόνο στους προχωρημένους, οι οποίοι σαφώς κατέχουν το λεξιλόγιο της Θ.Π.

Πίνακας 6.

Αριθμητική και ποσοτική σύγκριση των Θ.Π. «Ταξίδια-Προορισμοί» και «Αγορές»

Θεματική Περιοχή	Σύνολο μαθητών που επέλεξε την Θ.Π.	Αρχάριοι	Μέσοι	Προχωρημένοι
Ταξίδια-Προορισμοί	61 69,32%	22 25%	24 27,3%	15 17%
Αγορές	25 28,41%	9 10,2%	10 11,4%	6 6,8%

Η κατάταξη της Θ.Π. *‘Κοινωνικά προβλήματα’* στη 16^η θέση από τους μαθητές (έναντι της 7^{ης} από τα εγχειρίδια) δηλώνει ότι πιθανόν προσδοκούν εγχειρίδια με πιο ευχάριστο περιεχόμενο και λιγότερο προβληματισμό. Αυτό αποδεικνύουν τόσο οι υψηλές θέσεις που κατέχουν οι Θ.Π. *‘Ταξίδια-Προορισμοί’*, *‘Παράδοση-Πολιτισμός’*, *‘Τέχνες’* (θέατρο, σινεμά, χορός, μουσική, κ.λπ.), *‘Γλώσσα-Λογοτεχνία’* όσο και οι χαμηλές θέσεις των Θ.Π. *‘Εργασία’*, *‘Οικονομία’*, *‘Κοινωνικά προβλήματα’* και *‘Τεχνολογία’*. Μάλιστα, παρατηρήθηκε ότι δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ούτε και οι προχωρημένοι μαθητές, οι οποίοι γνώριζαν το απαιτητικό λεξιλόγιο των ενοτήτων αυτών (βλ. Πίνακες 5 και 6).

Η μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στη Θ.Π. *‘Συναισθήματα’* (3^η θέση στις προτιμήσεις των μαθητών και 22^η στις επιλογές των εγχειριδίων). Πράγματι, στα κείμενα των εγχειριδίων τα πρόσωπα παρουσιάζονται με βάση στερεοτυπικά πρότυπα

(π.χ. σπάνια αντρικό πρόσωπο κάνει δουλειές του σπιτιού. Εξάιρεση αποτελεί το εγχειρίδιο «Ελληνικά Α'»). Επιπλέον, διαθέτουν επιφανειακό συναισθηματισμό ή και πλήρη ισοπέδωση του συναισθηματικού τους κόσμου. Η έλλειψη κειμένων με αναφορά στη συγκεκριμένη Θ.Π. έχει επιπτώσεις στο γλωσσικό οπλισμό των μαθητών και στις δυνατότητες έκφρασης σε καταστάσεις που σχετίζονται με συναισθήματα.

Επιπλέον, από την έρευνα φάνηκε ότι:

1. Η συντριπτική πλειονότητα των μαθητών 65 στους 88 (ποσοστό 73,86%) επιθυμούν να διδάσκονται κείμενα για την εξάσκηση της δεξιότητας της αναγνωστικής κατανόησης από κάποιο εγχειρίδιο, αλλά να τους παρέχεται και επιπλέον υλικό από τον διδάσκοντα. Λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές που παρουσίασαν οι δύο πίνακες, αυτός των επιλογών των εγχειριδίων και ο αντίστοιχος των προτιμήσεων των μαθητών, μπορούμε να αποδώσουμε την επιθυμία τους αυτή στο γεγονός ότι τα εγχειρίδια δεν καλύπτουν ή δεν ταυτίζονται με τις επιλογές τους στο βαθμό που οι ίδιοι θα ήθελαν. Οι 21 στους 88 (23,86%) είπαν ότι επιθυμούν να διδάσκονται κείμενα από κάποιο εγχειρίδιο και όχι να λαμβάνουν επιπλέον υλικό από τον διδάσκοντα. Είναι φανερό, πάντως, ότι οι μαθητές αισθάνονται την ανάγκη ύπαρξης μιας σταθερής βάσης, την οποία παρέχει ένα εγχειρίδιο, όπως δήλωσαν οι 86 στους 88, ενώ μόλις 2 (2,27%) προτιμούν η επιλογή και η παρουσίαση του κειμενικού υλικού να γίνεται αποκλειστικά από τον διδάσκοντα.
2. Στο ερώτημα 'Τι περιμένετε από τον τίτλο των κειμένων', οι 55 στους 88 (62,5%) απάντησαν ότι θέλουν να είναι άμεσα αντιληπτό το θέμα, οι 28 στους 88 (31,82%) προτιμούν έναν τίτλο μη συνηθισμένο, που δεν αποκαλύπτει πλήρως το θέμα, αλλά τους προκαλεί να διαβάσουν το κείμενο και 5 μαθητές (5,68%) δήλωσαν ότι θέλουν να καταλαβαίνουν από τον τίτλο την άποψη του συγγραφέα για το θέμα, ίσως για να ξέρουν εξαρχής αν συμφωνεί με τη δική τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανείς δεν σημείωσε την επιλογή 'Θέλω να καταλαβαίνω αν το κείμενο γράφτηκε πρόσφατα ή παλιότερα'. Αυτό το τελευταίο συμβάλλει αποφασιστικά στο να απεμπλακούν διδάσκοντες και συγγραφείς εγχειριδίων από τον προβληματισμό και την αγωνία να υπάρχουν στα εγχειρίδια θέματα επίκαιρα, διότι, όπως φαίνεται, οι μαθητές προτιμούν να διαβάζουν για ζητήματα με ουσιαστικό ενδιαφέρον, άσχετα με το αν είναι 'θέματα ημέρας' ή όχι. Αυτό συμφωνεί και με την υψηλή προτίμησή τους για θέματα ιστορίας και παράδοσης, τα οποία δεν εμφανίζουν μεγάλη συχνότητα στα εγχειρίδια και συνεπώς, έχουν περιθώριο, αλλά και ανάγκη εμπλουτισμού.

7. Αντί συμπεράσματος

Συνοψίζοντας, πρέπει να αναφέρουμε ότι στη σύγχρονη Διδακτική των ξένων γλωσσών, όπου όλα σχεδιάζονται με γνώμονα τις ανάγκες των μαθητών (Richards & Rodgers 1992: 156; Sparrow, Sparrow & Swan 2000), πρέπει και τα κείμενα για ΚΓΛ στα εγχειρίδια -και έξω από αυτά- να ακολουθήσουν την ίδια τάση και να λάβουν υπόψη τις προτιμήσεις του μαθητικού κοινού.

Καταλυτικός είναι ο ρόλος του διδάσκοντος, καθώς είναι πιθανόν τα θέματα ενός εγχειριδίου να μην ενδιαφέρουν τον ίδιο, με αποτέλεσμα να τα παρουσιάζει με περιοριστική διάθεση τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τις διαδικασίες που ακολουθούν την ανάγνωση. Θα ήταν πολύ θετικό για την αξιοποίηση των εγχειριδίων εάν οι διδάσκοντες αντί να απορρίπτουν συλλήβδην κείμενα που αναφέρονται σε παλαιότερα γεγονότα ή καταστάσεις, να επιδιώκουν να τα ‘επικαιροποιούν’. Ωστόσο, πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρουν εναλλακτικές ή/και συμπληρωματικές προτάσεις για το περιεχόμενο των εγχειριδίων, εφόσον το επιθυμούν ή το χρειάζονται οι μαθητές τους.

Για να ανιχνευτούν οι Θ.Π. και τα επιμέρους θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές, ώστε να δοθεί το κατάλληλο συμπληρωματικό υλικό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο θα ανιχνεύει τα θέματα που τους ενδιαφέρει να συζητούν, να αναζητούν στο Διαδίκτυο, να διαβάζουν σε βιβλία στη μητρική τους γλώσσα, καθώς και τους τρόπους που προτιμούν να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους και τους στόχους τους σχετικά με την εκμάθηση της Γ2 (Nuttall 1982: 29; Cook 2005: 275). Έτσι, θα αποκαλύπτεται με όσο το δυνατόν πιο αυθεντικό τρόπο τι πραγματικά τους ευχαριστεί να διαβάζουν.

Η διεξαγωγή τέτοιων ερευνών δεν βοηθάει μόνο τη διδακτική πράξη, αλλά και το σχεδιασμό της συγγραφής και της ανανέωσης των διδακτικών εγχειριδίων. Μάλιστα, απαιτείται, επιπλέον, να διεξαχθούν έρευνες για το συσχετισμό κάθε Θ.Π. με το επίπεδο γλωσσικής κατάκτησης, καθώς και με την ηλικία.

Παράλληλα, οι συγγραφείς των εγχειριδίων πρέπει να αντιληφθούν ότι, πέρα από τους προβλέψιμους συσχετισμούς των επιμέρους θεμάτων στο εσωτερικό των θεματικών ενότητων (π.χ. ενδυμασία και μόδα, μετακίνηση και τουρισμός, κ.τ.λ.), πρέπει να επιχειρούνται νέοι απροσδόκητοι συνδυασμοί, που να ξεφεύγουν από τις στερεοτυπικές επιλογές και να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο πρωτότυποι και πληροφοριακοί (π.χ. ενδυμασία και καιρικές συνθήκες, ενδυμασία και επάγγελμα ή μόδα και ψυχολογία, τουρισμός και οικονομία ή γεωγραφία, μετακίνηση και τεχνολογία ή ιστορικές πληροφορίες, κλπ.).

Τέλος, όσοι ασχολούνται με τη συγγραφή εγχειριδίων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ότι τα γραμματικά φαινόμενα είναι σταθερά και δεν είναι αυτά που κατά κύριο λόγο διαφοροποιούν τα εγχειρίδια. Αυτό που κάνει ένα εγχειρίδιο ιδιαίτερο είναι οι επιλογές των θεμάτων του (Singapor Wala 2003: 59), οι οποίες, τελικά, συνιστούν το περιεχόμενό του και, όπως αναφέρει ο Thanassoulas (1999), το καθιστούν αδιαμφισβήτητης αξίας όχημα για την κατάκτηση της ξένης γλώσσας.

Βιβλιογραφία

- Arkian, A. 2008. Topics of reading passages in ELT coursebooks: what our students really read? *The Reading Matrix*, 8(2), September 2008. Retrieved 2 March 2011 from: <http://www.readingmatrix.com/articles/arkian/article.pdf>.
- Arkian, A. 2009. Problems with coursebooks in EFL classrooms: prospective teachers' opinion. *Ekev Academic Review* 38:309-317. Retrieved 2 March 2011 from: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED506597.pdf>
- Berardo, S.A. 2006. The use of authentic materials in the teaching of reading. In *The Reading Matrix*, 6 (2): 60-69. Retrieved 2 March 2011 from: <http://www.readingmatrix.com/articles/berardo/article.pdf>.
- Carrell, P.L. 1983. Three components of background knowledge in reading comprehension. *TESOL Quarterly*, 17 (4): 553-573.
- Cook, V. 2003. Materials for Adult Beginners from a L2 User Perspective. In Tomlinson B. (ed) *Developing Materials for Language Teaching*. London: Continuum: 275-290.
- Cunningsworth, A. 1995. *Choosing your coursebook*. Heinemann: Oxford.
- Day, R.R. 1994. Selecting a passage for the EFL class reading. *English Forum Teaching* 32(1), January-March 1994. Retrieved 5 March 2011 from: <http://eca.state.gov/forum/vols/vol32/no1/p20.htm>.
- Davoudi, M. 2005. Inference Generation Skill and Text Comprehension. *The Reading Matrix* 5(1). Retrieved 6 March 2011 from: <http://www.readingmatrix.com/articles/davoudi/article.pdf>
- Dubin, F. 1986. Dealing with texts. In F. Dubin, D.E. Eskey and W. Grabe (eds) *Teaching second language reading for academic purposes*. Reading , M.A: Addison-Wesley.

Grellet, F. 1981. *Developing Reading Skills. A practical guide to reading comprehension exercises*. Cambridge: C.U.P.

Hidi, S., Baird, W. 1988. Strategies for increasing text-based interest and students' recall of expository texts. *Reading Research Quarterly*, 23:465–483.

Ιακώβου, Μ., Μπέλλα, Σ. 2004. *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας σε Ενηλίκους. Προχωρημένο Επίπεδο*. ΕΚΠΑ 2004.

Κοντός, Π., Ιακώβου, Μ., Μπέλλα, Σ. 2002. *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας σε Ενηλίκους. Επίπεδο Επάρκειας*. ΕΚΠΑ 2002.

Kramsch, C. 2000. Second language acquisition. Applied linguistics and the teaching of foreign languages. *The Modern Language Journal*, 84(3): 311-326.

Krashen, S. 1981. The case for narrow reading. *TESOL Newsletter*, 15.

Lynch, B. & Hudson, T. 1991. EST reading. In M. Celce-Murcia (ed.) *Teaching English as a second or foreign language* (2nd ed.). New York: Newbury House.

Lillo-Martin, D. 1991. *Universal Grammar and American Sign Language: Setting the Null Argument Parameters*. Dordrecht: Kluwer Academic Press.

Nicholson, T. & Imlach, R. 1981. Where do their answers come from? A study of the inferences which children make when answering questions about narrative stories. *Journal of Reading Behavior*, 13:111-129.

Norton, J. 2005. Speaking test materials: Let's give them something to talk about. Retrieved 3 March 2011 from: http://www.matsda.org.uk/folio_article_jan05.htm

Norton Pierce, B. 1995. Social identity, investment and language learning. *TESOL Quarterly*, 29 (1): 22-29.

Nuttall, C. 1982. *Teaching Reading skills in Foreign Language*. London: Heinemann Educational Books Ltd.

Pennycook, A. 1994. *The cultural politics of English as an international language* Longman: London and New York.

Richards, J.C. & T.S. Rodgers. 1992. *Approaches and Methods in Language Teaching*. A description and analysis. (First published 1986). Cambridge: Cambridge University Press.

Singapore Wala, D.A. 2003. A Coursebook is What It is because of What It has to Do. An Editor's Perspective. In Tomlinson, B. (ed) *Developing Materials for Language Teaching*. London: Continuum, 58-70.

Sparrow, L., H. Sparrow, P. Swan. 2000. Student centred learning: Is it possible? In Herrmann, A. and Kulski, M.M. (Eds) *Flexible Futures in Tertiary Teaching*. Proceedings of the 9th Annual Teaching Learning Forum, 2-4 February 2000. Perth: Curtin University of Technology. Retrieved 10 August 2012 from <http://lsn.curtin.edu.au/tlf/tlf2000/contents.html>

Swan, K. 2003. Learning effectiveness on line: what the research tells us. In J. Bourne & J.C. Moore (Eds.) *Elements of Quality Online Education: Practice and Direction*, 13–45. Needham, MA: Sloan-C. Retrieved 3 March 2011 from: <http://cguevara.commons.gc.cuny.edu/files/2009/09/learning-effectiveness.pdf>

Thanasoulas, D. 1999. *Course Book, Take It or Leave It*. Retrieved 5 March 2011 from: <http://www.tefl.net/esl-articles/coursebook.htm>

Tomlinson, B. 2001. Materials Development. In R. Carter, D. Nunan (eds), *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tomlinson, B. 1998. *Materials development in language teaching*. Cambridge University Press.

Tomlinson, B. 2003. *Developing materials for language teaching*. London: Continuum.

Wallace, C. 2001. Reading. In R. Carter, D. Nunan (eds.) *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.

Williams, R. 1986. "Top ten" principles for teaching reading. *ELT Journal*, 40(1): 42-45. Retrieved 3 March 2011 from: <http://203.72.145.166/ELT/files/40-1-6.pdf>

Τα εγχειρίδια που εξετάστηκαν στην έρευνα

Αγάθος, Θ., Γιαννακού, Β., Δημοπούλου, Β., Τσοτσορού, Α. 2004. *Ακολουθώντας το Κείμενο*. Εκδόσεις: ΕΚΠΑ.

Αγάθος, Θ., Γιαννακού, Β., Δημοπούλου, Β., Τσοτσορού, Α. 2009. *Ανακαλύπτοντας το Κείμενο*. Φιλογλωσσία.

- Αρβανιτάκης, Κ., Αρβανιτάκη, Φ. 1994. *Επικοινωνήστε Ελληνικά 3*. Εκδόσεις: Δέλτος.
- Αρβανιτάκης, Κ., Αρβανιτάκη, Φ. 2002. *Επικοινωνήστε Ελληνικά 1*. Εκδόσεις: Δέλτος (νέα έκδοση).
- Αρβανιτάκης, Κ., Αρβανιτάκη, Φ. 2003. *Επικοινωνήστε Ελληνικά 2*. Εκδόσεις: Δέλτος (νέα έκδοση).
- Βαζάκα, Μ. 2006. *Στρατηγικές Ανάγνωσης*. Εκδόσεις: Μεταίχμιο.
- Διακουμή, Ι., Παρασκευοπούλου, Χ., Παυλοπούλου, Α. 2004. *Συνεχίζοντας* Εκδόσεις: Ελληνοαμερικανική Ένωση.
- Δεμίρη-Προδρομίδου, Ε., Καμαριανού-Βασιλείου, Ρ. 2002. *Νέα Ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και ξένους*. Β΄ Επίπεδο. Εκδόσεις: Μεταίχμιο.
- Δεμίρη-Προδρομίδου, Ε., Καμαριανού-Βασιλείου, Ρ. 2002. *Νέα Ελληνικά για μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και ξένους*. Γ΄ Επίπεδο. Εκδόσεις: Μεταίχμιο.
- Εμμανουηλίδης, Π., Εμμανουηλίδου-Πετρίδου, Έ. 1999. *Η Ελληνική Γλώσσα*. Εκδόσεις: Μεταίχμιο.
- Καβουκόπουλος, Φ., Κουτσομητοπούλου, Ε., Αργυρούδη, Μ., Δαγκλή, Β. 1997. *Νέα Ελληνικά για αρχαίους*. Εκδόσεις: Νεφέλη και Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Μπαμπινιώτης, Γ. 1993. *Ελληνική Γλώσσα*. Εκδόσεις: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη (χρησιμοποιήθηκε η δεύτερη αναθεωρημένη-επαυξημένη έκδοση του 1995).
- Παναγοπούλου, Ε., Χατζηπαναγιωτίδη, Α. 1997. *Ελληνικά για προχωρημένους (ομογενείς και αλλογενείς), γ΄ κύκλος*. Εκδόσεις: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).
- Σιμόπουλος, Γ., Παθιάκη, Ε., Κανελλοπούλου, Ρ., Παυλοπούλου, Α. 2010. *Ελληνικά Α΄. Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Εκδόσεις: Πατάκη.
- Σπυροπούλου, Μ., Θεοδωρίδου, Θ. 2004. *Η γλώσσα που μιλάμε στην Ελλάδα. Τα Ελληνικά ως ξένη γλώσσα. Για προχωρημένους μαθητές της ελληνικής γλώσσας*. Εκδόσεις: University Studio Press: Θεσσαλονίκη.

Παράρτημα

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας

A. Μέρος Α΄

1. Φύλο: Γυναίκα _____ Άντρας _____
2. Ηλικία: 18-24 _____ 25-35 _____ 35-45 _____ 45-55 _____ πάνω από 55 _____
3. Χώρα: _____
4. Τμήμα/ Επίπεδο: A1 _____ A2 _____ B1 _____ B2 _____ Γ _____
5. Σπουδές: Έχω τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση _____
Έχω τελειώσει το Πανεπιστήμιο _____
Έχω κάνει μεταπτυχιακές σπουδές _____
6. Σπουδάζεις ή θέλεις να κάνεις σπουδές στην Ελλάδα; _____
7. Εργάζεσαι ή θέλεις να εργαστείς στην Ελλάδα; _____
8. Οικογενειακή κατάσταση: Ελεύθερος/-η _____
Παντρεμένος/-η _____
Με Έλληνα /Ελληνίδα _____
Έχω παιδί/ παιδιά _____
9. Πόσο καιρό είσαι στην Ελλάδα; _____
10. Πόσο καιρό μαθαίνεις Ελληνικά; _____

B. Μέρος Β΄

1. Τι είδους κείμενα σου αρέσει να διαβάζεις στον ελεύθερο χρόνο σου, στη μητρική σου γλώσσα;

- a. Κείμενα που έχουν σχέση με τη δουλειά ή τις σπουδές σου _____
- b. Κείμενα που έχουν σχέση με τις ασχολίες που σε ευχαριστούν (hobbies, διασκέδαση) _____
- c. Κείμενα με περιγραφικές πληροφορίες για κάποιο θέμα (π.χ. την ιστορία ενός μνημείου, ταξιδιωτικά κείμενα) _____
- d. Κείμενα που δημιουργήθηκαν από τη φαντασία ενός συγγραφέα _____
- e. Κείμενα από τα οποία μαθαίνεις πράγματα που σε βοηθάνε στην καθημερινή ζωή (σπίτι, μετακινήσεις) _____
- f. Κείμενα που μιλάνε για τα παλιότερα χρόνια _____
- g. Κείμενα που παρουσιάζουν τη γνώμη κάποιου ανθρώπου/ κάποιων ανθρώπων για ένα θέμα _____
- h. Κείμενα που δίνουν λύσεις σε δικά σου προβλήματα (υγείας, ψυχολογικά, εργασιακά, κ.τ.λ.) _____
- i. Κείμενα για σύγχρονα θέματα που απασχολούν πολλούς ανθρώπους στον κόσμο (περιβάλλον, οικονομία, τεχνολογία) _____

2. Ποια από τα παραπάνω είδη κειμένων σου αρέσει να διαβάζεις σε κάποια ξένη γλώσσα που ξέρεις ή/και στα Ελληνικά; Γράψε τα τρία που σου αρέσουν πιο πολύ.

- a. _____
- b. _____
- c. _____

3. Ποια είδη κειμένων θέλεις να υπάρχουν στο βιβλίο των Ελληνικών ή να διαβάσετε στην τάξη; Γράψε αυτά που σου αρέσουν πιο πολύ (μέχρι 3).

- a. _____
- b. _____
- c. _____

4. Πιστεύεις ότι τα βιβλία με τα οποία μαθαίνεις Ελληνικά στην τάξη πρέπει να περιέχουν κείμενα που έχουν σχέση με την καθημερινή ζωή στην Ελλάδα; (μαγαζιά, μέσα συγκοινωνίας, συνθήκες εργασίας);

Ναι _____ Όχι _____

5. Πιστεύεις τα βιβλία με τα οποία μαθαίνεις Ελληνικά στην τάξη πρέπει να έχουν κείμενα που έχουν σχέση με την Ιστορία και την παραδοσιακή ζωή (π.χ. γιορτές, έθιμα) της Ελλάδας;

Ναι _____ Όχι _____

6. Στο μάθημα των Ελληνικών προτιμάς:

- a. Να έχεις ένα βιβλίο που θα περιέχει όλα τα κείμενα που θα κάνετε στην τάξη; _____
- b. Το βιβλίο να μην έχει κείμενα (π.χ. να έχει γραμματική και ασκήσεις) και τα κείμενα να τα δίνει ο καθηγητής; _____
- c. Να υπάρχουν στο βιβλίο κείμενα, αλλά να δίνει και άλλα ο καθηγητής; _____

7. Αν έχεις για το μάθημα των Ελληνικών βιβλίο που περιέχει κείμενα,

- a. προτιμάς αυτά να είναι κείμενα που σου αρέσουν ή/και σε ενδιαφέρουν.
- b. δεν χρειάζεται τα κείμενα αυτά να σου αρέσουν ή να σε ενδιαφέρουν, μόνο να σε μαθαίνουν καινούργιες λέξεις και κανόνες γραμματικής.

8. Όταν διαβάζεις κείμενα στα Ελληνικά, από τον τίτλο του κειμένου θέλεις ... (σημείωσε μόνο ένα, αυτό που θέλεις πιο πολύ):

- a. να καταλαβαίνεις αμέσως για ποιο πράγμα μιλάει το κείμενο _____
- b. να καταλαβαίνεις αν το κείμενο είναι παλιό ή γράφτηκε πρόσφατα _____
- c. να καταλαβαίνεις ποια είναι η γνώμη/ η στάση αυτού που το έχει γράψει _____
- d. να μην καταλαβαίνεις τι ακριβώς θα διαβάσεις, αλλά να είναι ένας «έξυπνος» τίτλος που σε κάνει να θέλεις να διαβάσεις το κείμενο _____

9. Ποια από τα παρακάτω θέματα θα σου άρεσε να βλέπεις στα κείμενα του βιβλίου των Ελληνικών ή σε κείμενα που σου δίνει ο καθηγητής/ η καθηγήτριά σου στην τάξη; Διάλεξε τα δέκα που σου αρέσουν πιο πολύ.

Μου αρέσουν κείμενα που μιλάνε ή δίνουν πληροφορίες για...

1	τη ζωή των ανθρώπων , διάσημων και μη (πού γεννήθηκαν, πού και πώς έζησαν, τι ξεχωριστό έχουν /είχαν)
2	την οικογενειακή ζωή (πώς ζούνε οι οικογένειες, ποιες είναι οι σχέσεις παιδιών και γονιών, προβλήματα)
3	την εργασία (περιγράφουν επαγγέλματα, μιλάνε για τα προβλήματα και τα πλεονεκτήματα επαγγελμάτων, τη συμπεριφορά στη δουλειά, συμβουλές για να είμαστε καλύτεροι στη δουλειά μας ή για να μας προσλάβουν σε μια δουλειά ευκολότερα, π.χ. πώς φτιάχνεται ένα βιογραφικό σημείωμα)
4	το σπίτι (τη διακόσμηση, τα χρώματα και τα αντικείμενα που μας κάνουν να νιώθουμε καλύτερα, συμβουλές για την καθαριότητα, πώς να μειώσουμε τα έξοδα του σπιτιού)
5	το φαγητό (πώς φτιάχνεται, τι περιέχει, συνταγές, υγιεινή διατροφή, παραδοσιακή και εθνική κουζίνα, διατροφικά προβλήματα)
6	τις αγορές , τα νέα προϊόντα, τον τρόπο πληρωμής (κάρτες, δάνεια), την κατανάλωση από οικονομική και ψυχολογική πλευρά
7	την καθημερινότητα , τις συνήθειες και τις ασχολίες των ανθρώπων, τι κάνουμε κάθε μέρα, τι κάνουμε στον ελεύθερο χρόνο μας (ανάγνωση βιβλίων, τηλεόραση, ραδιόφωνο, περίπατοι)
8	το θέατρο , το σινεμά , τις τέχνες (χορός, μουσική, ζωγραφική, φωτογραφία, διαγωνισμούς τέχνης, π.χ. Eurovision, διάφορα φεστιβάλ)
9	την παράδοση (ήθη και έθιμα, γιορτές, τη ζωή στα παλιότερα χρόνια στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες)
10	τον αθλητισμό , τη γυμναστική, τα αθλήματα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, κολύμβηση, κ.τ.λ.), τα παγκόσμια πρωταθλήματα, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, σημαντικούς αθλητές
11	τα ταξίδια , τα μέσα μεταφοράς, τον τουρισμό, για συγκεκριμένους τόπους, αξιοθέατα και μνημεία
12	την ιστορία (γεγονότα, περιόδους, ιστορικά πρόσωπα στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες)
13	τα συναίσθημα , την αγάπη, τη φιλία, τον έρωτα, τα προβλήματα στις σχέσεις των ανθρώπων και το πώς μπορούν να λυθούν, την επικοινωνία με τους άλλους (π.χ. αλληλογραφία, τρόποι καλής συμπεριφοράς, κ.τ.λ.)
14	την εκπαίδευση , το σχολείο, το Πανεπιστήμιο, το πώς μπορώ να σπουδάσω ή να συνεχίσω να μαθαίνω πράγματα, ακόμα και από το σπίτι μου (adult education and e-learning)
15	τη διασκέδαση , το πού και πώς μπορούμε να διασκεδάσουμε στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, πώς διασκεδάζουν οι διάφορες ηλικίες, παιχνίδια για μέσα και έξω από το σπίτι
16	την τεχνολογία , τον ψηφιακό κόσμο, τα καινούργια επιτεύγματα, τις τηλεπικοινωνίες, την επιστήμη
17	την οικονομία , την επιχειρηματικότητα, τα θέματα των τραπεζών
18	την υγεία , τα προβλήματα υγείας, σωματικά και ψυχολογικά και την αντιμετώπισή τους, το ιατρικό σύστημα για την περίθαλψη, τις οργανώσεις υγείας (Ερυθρός Σταυρός, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, κ.τ.λ.), την ομοιοπαθητική και άλλες εναλλακτικές θεραπείες
19	την οικολογία , το κλίμα, τα οικολογικά προβλήματα, το γεωφυσικό περιβάλλον, τη χλωρίδα και την πανίδα (ζώα και φυτά)
20	τη γλώσσα , τον τρόπο που σκέφτεται ο άνθρωπος για να μιλήσει, τη σχέση γλώσσας και μνήμης, την ιστορία της γλώσσας, τις 'γλώσσες' των διάφορων κοινωνικών ομάδων
21	την πολιτική , τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών, τις πολιτικές ιδεολογίες, τα πολιτικά προβλήματα των χωρών
22	τα κοινωνικά προβλήματα π.χ. ανεργία, εγκληματικότητα, έλλειψη στέγης, μετανάστευση, ναρκωτικά, βία